

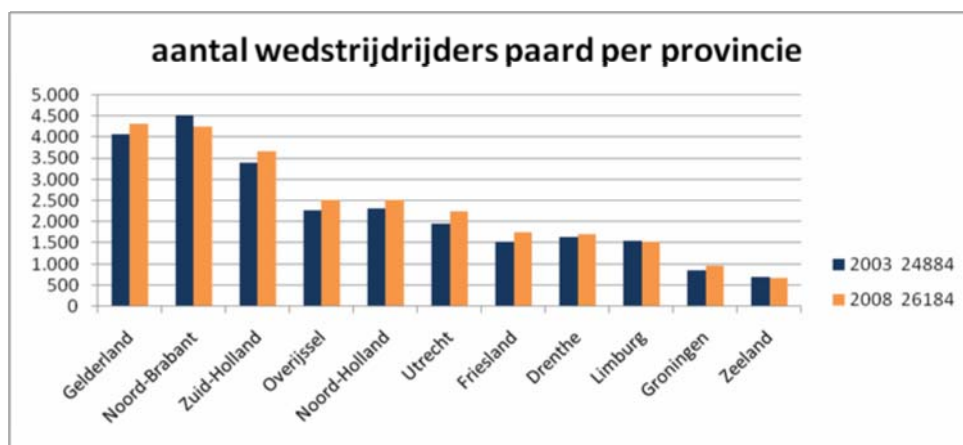
BIJLAGEN¹

BIJLAGE 1

Wedstrijden en wedstrijdporters

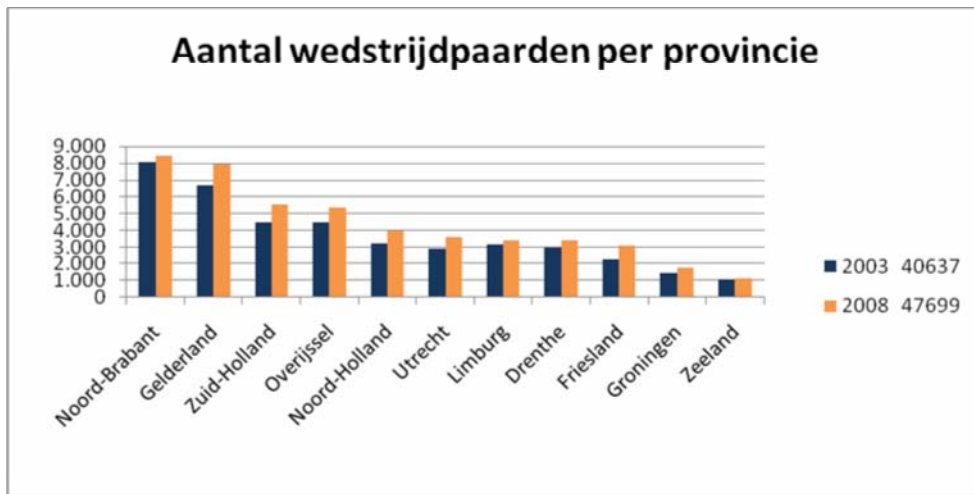
- Ruim 7.000 wedstrijden jaarlijks.
- 8.750 wedstrijddagen per jaar; 90% is springen en/of dressuur.
- 95% van de wedstrijden is status 'categorie 3'.
- Er zijn 1.350 wedstrijdorganisaties, circa 75% daarvan is vereniging.
- Er zijn 36.000 unieke personen, die participeren in de wedstrijdsport (17% van totale ledenbestand).
- Deze 36.000 wedstrijdporters hebben gezamenlijk 48.000 startkaarten.
- Het marktaandeel van de 370 'universele startkaarthouders' is 10%.

Het aantal wedstrijdporters daalt absoluut, maar ook relatief ten opzichte van het aantal KNHS-leden. In 2003 is 15% van de KNHS-leden wedstrijdporters met een paard; in 2008 is dat percentage 13%. Het aantal wedstrijdrijders in de verschillende regio's is als volgt verdeeld:

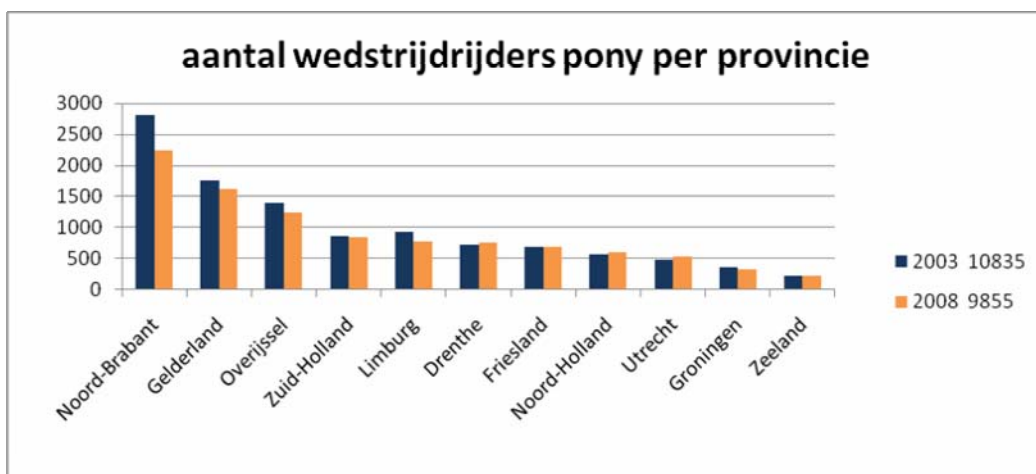

¹ Bron: KNHS Meerjarenbeleidskader 2011 tot en met 2016

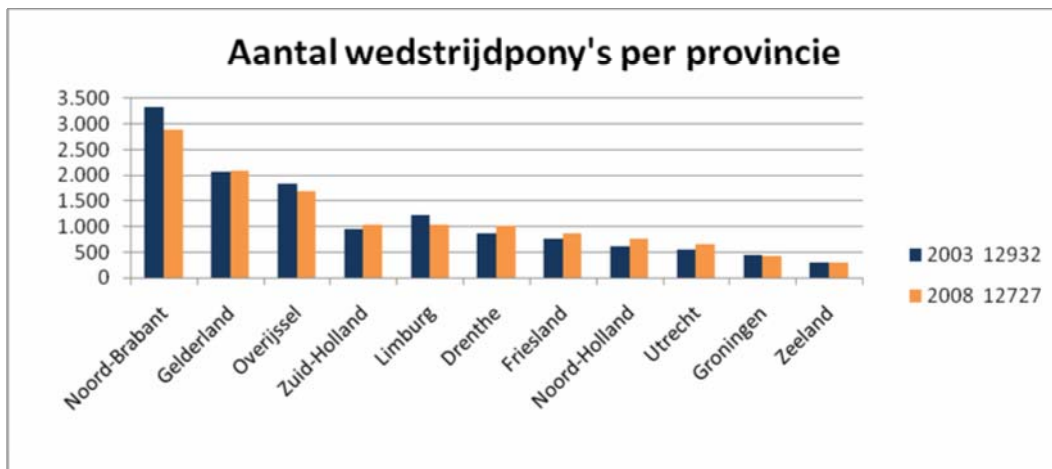
Het aantal wedstrijdpaarden is als volgt over de regio's verdeeld:

Het aantal ponyruiters over de verschillende KNHS regio's is als volgt verdeeld:

Het aantal wedstrijdpony's is als volgt over de regio's verdeeld:

Paardensporters starten 850.000 keer per jaar

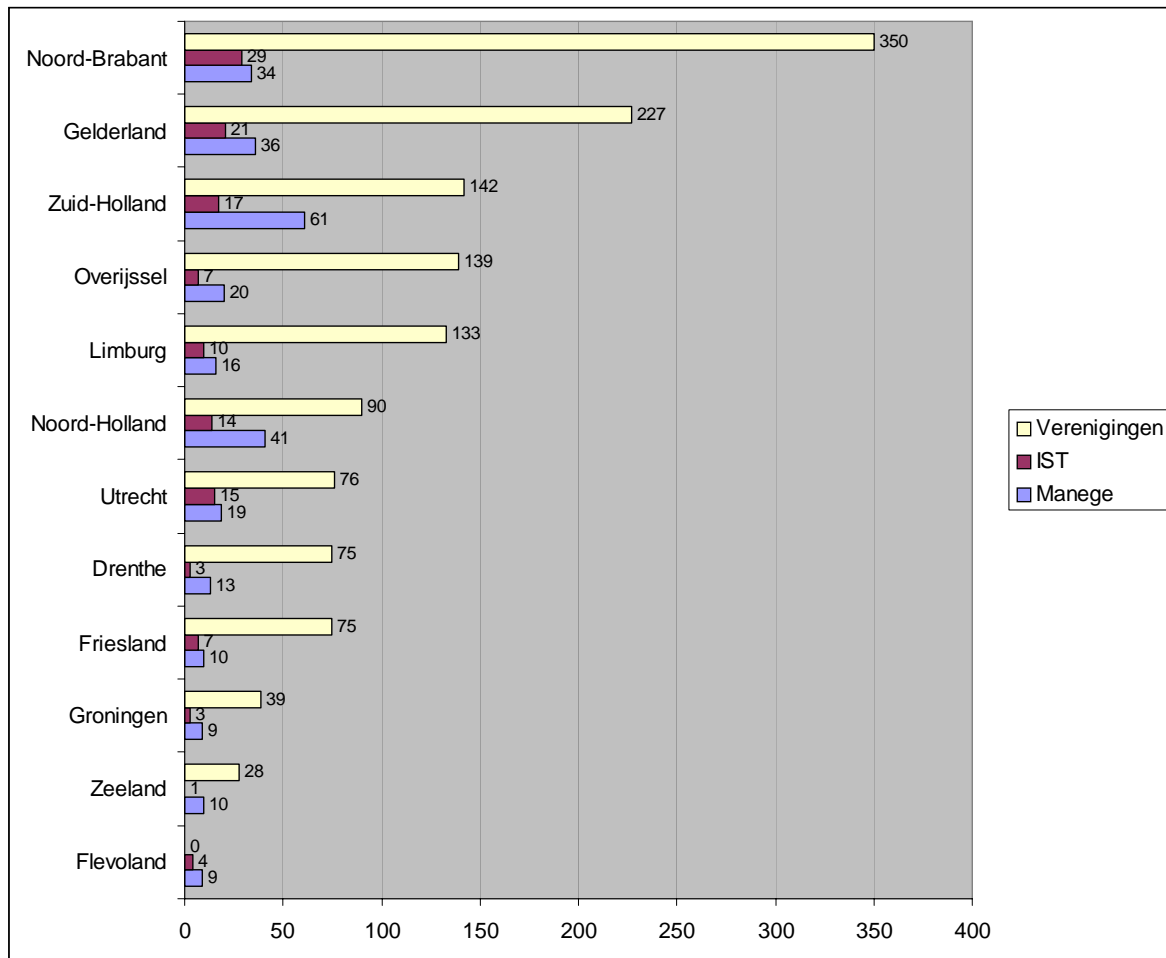
Nederland wordt geroemd om zijn talentvolle paarden en berijders en om de goede hippische sportinfrastructuur. Per jaar vinden meer dan 7.000 wedstrijden plaats, variërend van enkele tientallen starts tot bijna 5.000 starts. Met, als kloppend hart, duizenden enthousiaste en deskundige vrijwilligers.

Nieuwe instapmogelijkheden

Tot 2010 richtte de KNHS zich primair op de wedstrijd niveaus B t/m Z en de subtop. In 2010 zijn de Impulsrubrieken ingevoerd voor beginnende en minder prestatief gerichte sporters. Via de Impulsrubrieken maken paardensporters op een laagdrempelige manier kennis met de wedstrijd sport, met andere disciplines, met andere paardensporters die hun sportbeleving delen. Ze toetsen zichzelf op hun eigen niveau waarbij de juryleden zich meer adviserend dan beoordelend opstellen. In 2010 zijn er t/m november 253 Impulsrubrieken uitgeschreven en 273 Bixie-rubrieken; dit is een nulmeting.

Commercieel aanbod stijgt

Een intern onderzoek (2010) bij KNHS-verenigingen en FNRS-bedrijven naar aantallen sportaanbieders per type per provincie geeft het navolgende beeld:

Uitkomsten marktonderzoek sportaanbieders 2010

- De verenigingen in dit onderzoek hebben gemiddeld 72 leden. Twee derden van de verenigingen heeft tussen de 20 en de 100 leden. De onderzochte FNRS-maneges tellen gemiddeld 253 klanten. Drie vijfden van de maneges heeft tussen de 100 en 300 leden.
- In het ledenbestand van verenigingen zijn de leden, met uitzondering van de leeftijdscategorie 65 jaar en ouder, redelijk evenredig verdeeld naar leeftijdscategorie. De maneges kennen een iets andere opbouw van het klantenbestand. Zij hebben relatief veel jongeren in de leeftijd van 6 t/m 12 jaar (35% van de leden) en de leeftijdscategorie 13 t/m 18 jaar (23% van de klanten). Maneges hebben weinig klanten van 45 jaar en ouder.
- Ook zijn er verschillen tussen verenigingen en maneges voor wat betreft het type sporter binnen de organisatie. Verenigingen typeren hun sporters over het algemeen als prestatiesporters (55% van de leden, bij maneges 24% van de klanten). Sporters bij maneges worden vaker getypeerd als gezelligheidssporters (58% van de klanten, bij verenigingen 35% van de leden).
- Drie kwart van de verenigingen en de maneges verwacht gegroeid te zijn in 2016.
- Een vijfde van de paardensportverenigingen (18%) heeft geen ambities op het gebied van ledenbinding en ledenwerving.

- Een kwart van de verenigingen en maneges onderneemt geen ledenwervingsactiviteiten (Nederlandse sportverenigingen 49%, Verenigingsmonitor 2008). De ledenwervingsactiviteiten zijn met name gericht op de jongere leeftijdscategorieën tot 18 jaar, vooral maneges zijn hierop gericht. Dit is verwonderlijk aangezien de helft van de maneges een wachtlijst heeft en dan met name bij deze leeftijdsgroepen (56% bij de leeftijdsgroep 6 t/m 12 jaar en 23% bij 13 t/m 18 jaar). Bij verenigingen is de aandacht voor ledenwerving gelijkmatig verdeeld over de leeftijdsgroepen t/m 34 jaar. Zowel bij verenigingen als maneges is er bij de ledenwerving weinig aandacht voor de leeftijdscategorie van 45 jaar en ouder. Uit landelijke cijfers blijkt, dat sportverenigingen zich bij werving met name richten op de leeftijdsgroepen tot 45 jaar, met de meeste aandacht voor jeugd tot 12 jaar (Verenigingsmonitor 2008).
- Een kleine minderheid van de verenigingen (5%) heeft een wachtlijst. Bij de maneges kampt 54 procent met een wachtlijst. Een vijfde van de verenigingen en maneges geeft als reden voor de wachtlijst aan, dat zij niet meer klanten/leden willen dan het huidige aantal. Belangrijkste aandachtspunten zijn:
 - wachtlijsten voor nieuwe paardensporters;
 - wachtlijsten wedstrijden;
 - aanbod van maneges en verenigingen voor recreatieve sporter naast lessen.

Bijlage 2

Externe invloeden op de paardensport

Ruimtegebruik onder druk

De kwaliteit en het gebruik van de openbare ruimte in Nederland staat onder druk. Ten aanzien van de paardensport betekent dit:

- dat er te weinig groene, voor de paardensport toegankelijke recreatiegebieden zijn, vooral in de Randstad maar ook in de open landschappen in de rest van Nederland;
- dat de mogelijkheden voor de uitbreiding of de nieuwe vestiging van evenemententerreinen en accommodaties in toenemende mate beperkingen ondervinden;
- dat hogere eisen gesteld worden aan de kwaliteit van accommodaties;
- dat Nederland meer versnipperd raakt door de aanleg van nieuwe infrastructuur en bebouwing.

Door NOC*NSF is, samen met andere sportbonden waaronder de KNHS, het tekort aan ruimte voor de sport onderzocht en onder de aandacht gebracht bij politiek en bestuur. Daarbij zijn in overleg met de KNHS voor de paardensport de volgende aandachtspunten opgegeven:

- Een georganiseerde paardensporter gebruikt 98 m² per sporter in een accommodatie.
- Een ongeorganiseerde paardensporter gebruikt 54 m² per sporter in een accommodatie.
- Het huidige ruimtegebruik is 1.160 ha.
- De benodigde ruimte voor paardensport in de openbare ruimte voor oefenterreinen, ruiters- en menpaden en routes en bijbehorende voorzieningen is niet berekend; knelpunt is het realiseren van geschikte routes.
- Er zijn methoden om de toekomstige ruimtebehoefte in de openbare ruimte in beeld te brengen.
- Een gedifferentieerde aanpak per gemeente/regio is nodig.

Kansen zijn de omvorming/functieverandering binnen de agrarische sector waardoor de paardenhouderij nieuwe impulsen krijgt en de zogenaamde gebiedsgerichte aanpak waarin paardenhouderij en paardensport in toenemende mate een volwaardige plaats krijgen naast andere functies. Bestuurlijk Nederland krijgt meer en meer oog voor de kansen, die de paardensport en de paardenhouderij bieden.

Veranderende leefpatronen leiden tot nieuwe sportieve ontwikkelingen

Door de vergrijzing van de bevolking en de daarmee gepaard gaande steeds intensievere gezondheidszorg stijgen de kosten voor gezondheidszorg explosief. Vanuit het rijksbeleid zijn daarom kostenbeperking en preventie de speerpunten. Minder bewegen kost bijvoorbeeld minimaal € 677 miljoen per jaar. Een gezonde leefstijl en meer bewegen draagt bij aan een beperking van de kosten. Sport in de meest brede zin van het woord is daarbij het sleutelwoord. Dit biedt ook voor de paardensport kansen om vanuit deze gedachte samenwerking te zoeken met overheden, de onderwijssector, verzekeringsmaatschappijen en de gezondheidssector.

Het leefpatroon van de Nederlander verandert voortdurend. De werkdruk intensificeert mede onder druk van de economische crisis verder. De scheidslijn tussen werk en privé vervaagt. Ontspanning door te sporten is belangrijk. De individualisering zet door, maar mensen zoeken wel steeds meer alternatieve sociale verbanden waarbij de nieuwe media een belangrijke rol spelen. De vrijetijdsindustrie groeit. De sportorganisaties concurreren in toenemende mate met commerciële partijen, die over kapitaal en professionaliteit beschikken en grensoverschrijdende initiatieven oppakken. In de communicatie met en de informatie naar sporters toe speelt ICT een grote rol. Netwerken via de nieuwe media nemen ook binnen de sportwereld een belangrijke plaats in. Alle spelers binnen de sportwereld hebben hiermee te maken. De hedendaagse sporter stelt hoge(re) eisen aan de kwaliteit van het product en de kwaliteit-prijsverhouding.

1.1. Ontwikkelingen in de sport

Groei sportparticipatie blijft achter bij bevolkingsgroei

Het aantal sporters stijgt jaarlijks. De groei van de sport blijft echter achter bij de bevolkingsgroei. Ook de groei van bijvoorbeeld het aantal verenigingssporters blijft achter bij de groei van de sporters en de bevolkingsgroei.

Het huidige aandeel sporters ligt op 65% van de bevolking; het Olympisch Plan wil dit vergroten tot 75% in 2016. Het aandeel georganiseerde sporters (aangesloten bij een vereniging en/of bond) is 28%; het Olympisch Plan stelt dit op 35% in 2016. Voor de sportbonden en de sportverenigingen ligt er de uitdaging om meer mensen aan het sporten of bewegen te krijgen. Daarbij komt de uitdaging om het aandeel georganiseerde sporters te vergroten.

Sportuitgaven stijgen

De uitgaven voor sport stijgen tot nu toe jaarlijks. In 2008 bedroegen de totale uitgaven € 9,4 miljard waarvan de consumenten grofweg de helft voor hun rekening nemen en de overheid en de zakelijke markt en de media ieder een kwart. Er zijn 118.000 fte's werkzaam in de sportbranche.

Onderscheid tussen sport en beweging vervaagt

Er zijn geen grenzen meer tussen 'echte' sportactiviteiten en activiteiten, die zich richten op meer bewegen. Een opvallende trend is de 'versporting' van de samenleving: symbolen, idolen, gebruiksvoorwerpen en kleding uit de sport worden steeds meer toegepast in het dagelijks leven. Dit biedt de mogelijkheid sport dicht bij de mensen te brengen.

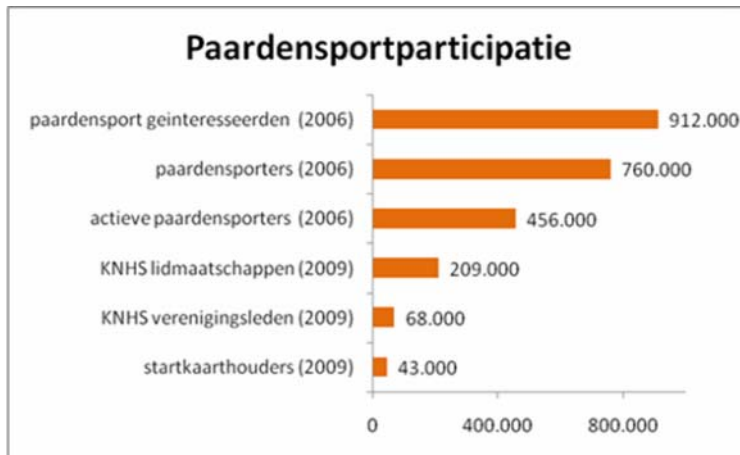
Commerciële sportaanbod groeit

De groei van de sport vindt vooral plaats in de commerciële accommodaties. De sportwereld wordt steeds meer een sportmarkt. De sportconsument wordt kritischer en kiest gemakkelijker tussen de vereniging en commercieel aanbod; 50% van de sporters geeft aan meer te willen betalen voor kwaliteit. Verenigingen reageren daarop met een schoorvoetende en achterblijvende professionalisering. De inzet van vrijwilligers krimpt.

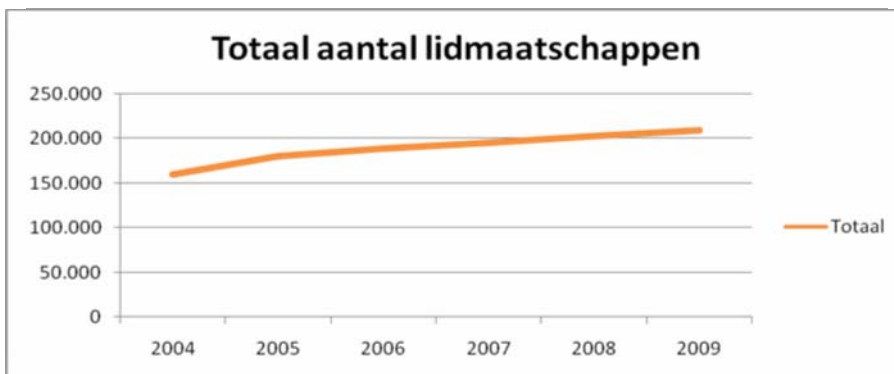
1.2. Ontwikkelingen in de paardensport

Paardensport groeit

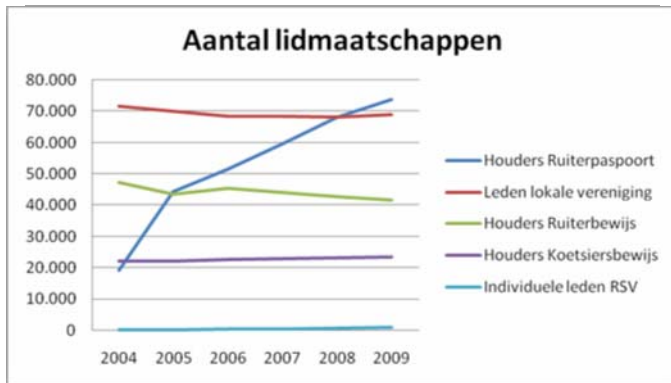
De paardensport mag zich verheugen in een groeiende belangstelling. Gegevens uit het KNHS-marktonderzoek van 2006, gecombineerd met de KNHS-ledencijfers uit 2009 geven het volgende beeld:

Het aantal lidmaatschappen stijgt jaarlijks.

De grootste stijging is veroorzaakt door toename van het aantal ruitersporthouders. De overige groepen blijven redelijk stabiel of dalen licht.

Motieven om de paardensport te beoefenen

In 2006 is tevens onderzocht wat de belangrijkste motieven zijn om de paardensport te beoefenen. De KNHS heeft meer rekening gehouden met deze motieven en de bijbehorende leefstijlen. Deze zijn verder uitgewerkt in doelgroeprofielen.

Paardensporters geven zelf aan, dat plezier in de omgang met het paard en genieten van de vrijheid en de natuur tijdens het beoefenen van de sport veruit de belangrijkste motieven zijn om de paardensport te beoefenen; slechts 19% van de paardensporters geeft aan, dat het leveren van prestaties in de sport het hoofdmotief is.

De groep, die gericht is op het leveren van prestaties, volgt een min of meer bewust gerichte sportloopbaan. Na een actieve start in de kinderfase wordt het sportieve fundament gelegd bij de vereniging of de manege. Daar leert de ruiter of menner verdere vaardigheden om te kunnen rijden of mennen. Dit geldt uiteraard ook voor andere disciplines. Vanuit het leren sporten (vaardigheden om te kunnen rijden) komt de sporter via meer gespecialiseerde en gevorderde instructie in de fase, dat hij ook leert trainen, zowel zichzelf als zijn paard. Dit betreft zowel fysieke als mentale training. Dit is de basis om te presteren en vervolgens te winnen. De sporter, die gericht is op presteren en winnen, wil zich meten met andere sporters tijdens wedstrijden en competities waarbij een beoordeling plaatsvindt en een klassering opgemaakt wordt. Een promotie- en degradatiesysteem is daar onderdeel van. Een klein deel van deze sporters stroomt door naar de topsport.

Binnen de paardensport doet zich het voor de sportwereld bijzondere fenomeen voor, dat topsporters gelijktijdig prestatieve breedtesporters zijn. De topsporter rijdt met zijn toppaarden binnen de topsportkaders mee terwijl hij tegelijkertijd met zijn jongere of minder ervaren paarden aan de breedtesportklassen deelneemt en bovendien veelal ook gebruik maakt van de openbare ruimte om zijn paarden te trainen. De breedtesportklassen worden ook gebruikt door professionals als podium en toetsingsmoment voor de opleiding van hun jonge paarden. Binnen de breedtesport nemen prestatief gerichte sporters ook gelijktijdig deel aan recreatieve sportvormen. De korte routes van de Enjoy the Ride-ritten zijn populair bij wedstrijdruiters.

Een sportloopbaan, uitsluitend gericht op het leveren van prestaties en winnen, is voor een minder groot deel van de sporters aantrekkelijk. Dit uit zich in het ledenbestand van de KNHS (43.000 startkaarthouders ten opzichte van totaal 210.000 leden). Tijdens de sportloopbaan stappen in alle fasen sporters uit de prestatiegerichte sportvormen; zij blijven hun sport beoefenen vanuit een recreatieve doelstelling. Met het paard bezig zijn is hoofddoel. In een enkel geval volgt een sporter op latere leeftijd de omgekeerde weg waarbij hij van de recreatieve sport overstapt naar de prestatieve sport. Ook kent de paardensport een groot aantal sporters, dat vanaf de start van hun sportloopbaan deelneemt aan de paardensport zonder te willen presteren en zich te willen meten met andere sporters.